

УГОЛОВНЫЙ ПРОЦЕСС, КРИМИНАЛИСТИКА

УДК 343.98

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ ПРИ ВЧИНЕННІ РОЗБІЙНОГО НАПАДУ ПІД ЧАС ІНКАСАЦІЇ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Ярослав ВАРШАВЕЦЬ,

здобувач кафедри кримінального права та процесу
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються питання розслідування злочинів, учинених проти інкасації грошових коштів шляхом розбою, зокрема висвітлюються тактичні особливості проведення слідчої (розшукової) дії цього виду злочину. Розкривається проблема здійснення огляду місця події слідчим та оперативними працівниками на початковому етапі досудового розслідування. Визначається необхідність у деталізації здійснення огляду місця події при вчиненні розбійного нападу під час інкасації грошових коштів шляхом прийняття оперативних заходів щодо охорони місця події та правильного і швидкого збирання матеріалів і біологічних зразків.

Ключові слова: огляд, місце події, розбійний напад, інкасація коштів, сліди, тактичний прийом.

FEATURES OF REVIEW OF THE SEAT OF EVENTS IN CASE OF DISCUSSION AT THE TIME OF INCASMINATION OF CASH FEES

Yaroslav VARSHAVETS,

Applicant at the Department of Criminal Law and Process
of Lesya Ukrainka Eastern European National University

SUMMARY

In article questions of investigation of the crimes committed against collection of money by robbery are considered, in particular, tactical features of carrying out investigative (search) action of this type of crime are covered. The problem of implementation of inspection of the scene by the investigator and operational officers at the initial stage of pre-judicial investigation reveals. Need for specification of implementation of inspection of the scene at commission of assault is defined during collection of money by initiation of efficient measures for protection of the scene to both the correct and fast collecting materials and biological samples.

Key words: inspection, scene, assault, collection of money, traces, policy stroke.

Постановка проблеми. Сьогодні правоохоронні органи України відзначають тенденцію до збільшення кількості вчинених злочинів проти інкасації грошових коштів шляхом розбою, за значною часткою яких злочинців не встановлено. До причин, що негативно впливають на викриття злочинців, належить недостатнє володіння слідчими навичками проведення слідчих (розшукових) дій загалом і слідчого огляду як однієї з першочергових і центральних процесуальних дій зокрема

Стан дослідження. Питання тактики проведення огляду місця події завжди перебували в центрі уваги практичних працівників, вітчизняних і зарубіжних науковців, таких як О.Я. Баєв, В.П. Бахін, Р.С. Белкін, І.Є. Биховський, О.М. Васильєв, А.І. Вінберг, В.П. Водяницький, А.Ф. Волобуєв, Ф.В. Глазирін, В.І. Громов, Н.І. Клименко, О.Н. Колесниченко, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, І.Х. Максупов, І.А. Матусевич, С.П. Митричев, Б.Я. Петелін, В.І. Попов, О.Р. Ратінов, М.В. Салтевський, К.О. Чаплинський, П.В. Цимбал, В.Ю. Шепітько, І.М. Якимов та багато інших.

Метою й завданням статті є висвітлення тактичних особливостей проведення огляду місця події.

Виклад основного матеріалу. Розслідування злочинів, учинених проти інкасації грошових коштів шляхом розбою, як правило, розпочинається з отримання повідом-

лення про злочин, виїзду на місце події слідчо-оперативної групи, де слідчий невідкладно проводить огляд.

Під оглядом розуміється слідча дія, яка полягає в безпосередньому сприйнятті об'єктів з метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також обставин, що мають значення для встановлення об'єкта істини.

Слідчий огляд – одна з невідкладних слідчих (розшукових) дій, яка регламентується статтею 237 Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України [7] та є однією з найпоширеніших слідчих дій у структурі методики розслідування злочинів [6, с. 3]. За допомогою цієї слідчої (розшукової) дії можна отримати важливу інформацію про подію злочину, що здатна вплинути як на ефективність розслідування, так і на його напрям.

Огляд місця події є одним із найскладніших видів огляду. Під місцем події розуміється приміщення чи місцевість, де вчинено злочин або де є матеріальні сліди, пов'язані з подією злочину [13].

Огляд – це передбачена законом слідча (розшукова) дія, сутність якої полягає в безпосередньому сприйнятті, виявленні, вивченні й фіксації слідчим, прокурором станів, властивостей та ознак матеріальних об'єктів, які, можливо, пов'язані з учиненням чи приховуванням кримінального правопорушення.

Відповідно до вимог частини 3 статті 214 КПК України, огляд місця події проводиться в невідкладних випадках до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, тобто до початку досудового розслідування.

Метою слідчого огляду є:

а) виявлення слідів, речових доказів – носіїв інформації;
б) імовірне з'ясування механізму обстановки кримінального правопорушення чи інших обставин, що мають доказове значення;

в) фіксація всього виявленого в тій послідовності й у тому вигляді, в якому вона спостерігалася під час проведення дії.

Результативний огляд місця події дає змогу отримати вихідні дані для побудови як загальних, так і окремих слідчих версій, які, у свою чергу, є основою планування досудового розслідування [7, с. 488–491].

Огляд місця події під час розслідування злочинів, учинених проти інкасації грошових коштів шляхом розбою, є важливою, невідкладною та обов'язковою слідчою дією, так як вихідна інформація про подію злочину, що отримана в процесі допиту потерпілих свідків та очевидців нападу, часто буває поверховою й непослідовною, що не дає слідчому змоги повною мірою зрозуміти та відтворити у своїй уяві подію злочину.

Окрім того, завдяки проведеному огляду місця події, слідчий, зіставивши показання потерпілого і свідків, з одного боку, та матеріальні сліди, які були виявлені й вилучені на місці події, з іншого боку, зможе усунути розбіжності, що виникають у показаннях, а також перевірити правдивість показань потерпілого та свідків, якщо в нього виникли підстави вважати, що цей злочин інсценовано.

Із цього приводу Н.І. Клименко слушно зазначає, що «під час проведення огляду потрібно перевірити обставини, що суперечать поясненням потерпілого і свідків, виявити можливі негативні обставини, характерні для інсценування розбою» [6, с. 70]. Звісно, таке твердження є слушним і вагомим під час огляду місця події, проте за браком часу слідчому або оперативним працівникам не завжди вдається перевірити такі обставини, що, у свою чергу, негативно відображає загальну картину проведення такої слідчої (розшукової) дії.

Початкова інформація про злочин, що потребує виїзду на місце події, як зазначає І.О. Возгрін, досить часто надходить раптово, звідси всю підготовку до огляду потрібно проводити в максимально стислі строки, визначаючи, що і як потрібно робити [3, с. 54]. Ми підтримуємо думку С.О. Тіщенко, що в слідчого здебільшого немає можливості підготуватися до огляду, оскільки він не знає, коли, де та за яких обставин він проводитиме огляд місця події. Слідчому перед виїздом на місце вчинення кримінального правопорушення необхідно проаналізувати наявну інформацію про повідомлене кримінальне правопорушення, щоб зрозуміти, працівників яких служб необхідно задіяти, тобто чи потрібна специфічна діяльність спеціаліста й чи є необхідність задіяти працівників органу досудового розслідування. Також слідчий повинен прийняти рішення, які засоби фіксації необхідно використати під час проведення огляду місця події. Водночас кожен слідчий, який достатньою мірою володіє тактикою огляду, з урахуванням відповідної специфіки кожного окремого місця без особливих труднощів може провести цю процесуальну дію [10, с. 409–413].

Правильно проведений огляд місця події при вчиненні розбійного нападу під час інкасації грошових коштів, окрім загальної мети та завдання, зможе допомогти слідчому з'ясувати, звідки і як проникли нападники на місце події, в якому напрямку зникли, яка була їхня кількість, яку зброю вони застосовували, які є сліди боротьби чи протидії, які сліди з місця події могли опинитись на злочинцях, на їхньому одязі чи на знаряддях злочину [1, с. 327].

Огляд місця події як процесуальна дія, передбачена кримінальним процесуальним кодексом України, починається з моменту прибуття слідчо-оперативної групи на місце події. Однак через її складність слідчому перед проведенням огляду місця події необхідно виконати низку підготовчих дій, які можна поділити на дві групи; а) підготовчі дії, які необхідно провести слідчому до виїзду на місце події; б) дії, які слідчий проводить після прибуття на місце події. Ці дії належать до підготовчого етапу огляду місця події, окрім цього етапу, в теорії криміналістики виділяють ще робочий і заключний етапи огляду [5, с. 14–15].

Як зазначає К.О. Чаплинський, між отриманням вихідної інформації про вчинення злочину й початком проведення слідчого огляду (прибуття слідчо-оперативної групи) повинен проходити мінімальний проміжок часу (зокрема оптимальний проміжок часу не повинен перевищувати 15 хвилин) [12, с. 16]. Ми погоджуємося з висловлюенням К.О. Чаплинським думкою, оскільки, чим більше часу проходить з моменту вчинення злочину до проведення за ним відповідних слідчих (розшукових) дій, тим за меншою кількістю суспільно небезпечних днів установлюються злочинці.

Після прибуття на місце події слідчий спільно з іншими членами слідчо-оперативної групи проводить низку необхідних підготовчих заходів, а саме:

1) уточнює обставини події, прикмети осіб, що вчинили розбійний напад, особу потерпілого;

2) з'ясовує в потерпілого, очевидців і працівників міліції, які прибули на місце події раніше за слідчо-оперативну групу, чи не була змінена обстановка події;

3) визначає межі огляду місця події, застосовує заходи щодо охорони слідів і предметів, що можуть мати доказове значення у справі;

4) приймає рішення про залучення до огляду місця події потерпілого, свідків, матеріально відповідальних осіб [11, с. 3–4].

Вагоме значення на підготовчому етапі огляду належить опитуванню потерпілого чи інших осіб, які є свідками або очевидцями злочину. У результаті такого спілкування слідчому необхідно з'ясувати основні деталі нападу, за допомогою яких йому вдається віднайти найбільш імовірні місця, на яких залишились сліди злочинців [4, с. 33].

До основних обставин, які необхідно з'ясувати слідчому в ході такого опитування, можна зарахувати кількість нападників, наявність масок, рукавичок та інших маскувальних засобів, застосування зброї та її вид, їхні дії під час нападу, характеристику викраденого, напрямок, у якому злочинці зникли, який транспортний засіб використовують для втечі тощо.

Коли потерпілому під час нападу заподіяні тілесні ушкодження й він доставлений у лікувальний заклад, вищевказані дані необхідно отримати від потерпілого з дозволу лікаря [8, с. 637].

Слідчий, прибувши на місце події та виконавши всі необхідні дії підготовчого етапу, приступає до реалізації наступного етапу огляду, який полягає в проведенні таких заходів: 1) розробляє спільно з іншими членами оперативної групи план огляду, визначає послідовність дій, а також осіб, відповідальних за їх проведення, і заходи щодо координації роботи; 2) здійснює огляд місця події, під час якого особисто чи за допомогою експерта-криміналіста виявляє, фіксує та вилучає сліди і предмети, що мають доказове значення у справі; 3) повідомляє оперативного працівника про виявлені факти, що мають значення для розшуку злочинців, викраденого майна; 4) організовує й забезпечує взаємодію всіх учасників огляду; 5) звертає увагу понятях на сліди і предмети, що виявлені під час огляду; 6) складає протокол огляду місця події, план-схему та спільно зі спеціалістом проводить упаковку вилучених слідів і предметів [11, с. 5].

Працівник органу досудового розслідування виконує такі дії: 1) вживає заходи щодо охорони місця злочину; 2) проводить комплекс оперативно-розшукових заходів щодо розшуку злочинців по «гарячих слідах»; 3) виявляє очевидців та осіб, що можуть повідомити будь-які відомості про вчинений розбійний напад, осіб, що його вчинили, а також напрямок, у якому вони зникли; 4) інформує чергову частину поліції про деталі вчиненого нападу, особливі прикмети злочинців і викраденого; 5) здійснює заходи щодо виставлення заслонів на шляху ймовірного пересування, засад у місцях їхнього можливого перебування; 6) проводить оперативно-розшукові заходи з використанням сил і засобів оперативно-розшукової діяльності; 7) інформує слідчого про результати проведеної роботи [14, с. 5].

Спеціаліст є обов'язковим учасником огляду місця події, так як під час огляду він проводить такі дії: 1) надає допомогу слідчому у виявленні, фіксації та вилученні слідів і предметів з місця події; 2) висловлює свою думку з приводу виникнення тих чи інших виявлених слідів, пошкоджень, а також визначає придатність слідів для подальшого їх дослідження; 3) за вказівкою слідчого проводить дактилоскопіювання осіб, яких слідчий запідозрив у вчиненні нападу, з метою порівняння їхніх відбитків пальців рук з виявленими на місці події; 4) складає словесний портрет чи фоторобот нападників на основі показань потерпілого, свідків та очевидців; 5) інформує слідчого про результати застосування криміналістичної техніки; 6) проводить орієнтувальну, оглядову, вузлову та детальну фотозйомку, а за необхідності й відеозйомку [11, с. 5].

Кінолог із собакою після прибуття на місце події за вказівкою слідчого здійснює такі заходи: 1) пошук за запаховими слідами злочинців, напрямку, в якому вони зникли після нападу, речей, які вони загубили під час втечі з місця події; 2) бере участь із розшуковою собакою в переслідуванні злочинців по «гарячих слідах»; 3) застосовує розшукову собаку для проведення вибірки осіб і предметів; 4) упаковує (консервує) предмети, що є носіями запахів; 5) бере участь в огляді місць можливого переховування злочинців, схову награбованого (підвалів, горищ будинків, лісопосадок, тощо) [13, с. 7].

Судово-медичний експерт прибуває на місце події у випадку виявлення на місці події трупа потерпілого чи іншої особи. Його дії на місці події полягають у такому: 1) у разі виявлення ознак життя в потерпілому надає йому першу медичну допомогу; 2) оглядає труп, його ложе, позу та частини, з метою попереднього визначення причин смерті, механізму утворення тих чи інших тілесних ушкоджень, з подальшим дослідженням його під час проведення судово-медичної експертизи; 3) висловлює міркування щодо предметів, які використовувались злочинцями під час заподіяння тілесних ушкоджень потерпілому при вчиненні розбійного нападу; 4) надає допомогу слідчому у виявленні та вилученні волосся, слідів крові, слини, поту, сечі, мікроволокон одягу та інших слідів, що могли залишитись на потерпілому й неподалік у результаті боротьби [13, с. 7–8].

Вибір того чи іншого тактичного прийому огляду місця події багато в чому залежить від конкретних обставин справи, а також виду злочину і способу його вчинення. Окрім цього, слідчому необхідно знати, що від виду і способу вчинення злочину буде залежати характер слідів і місце їх розташування.

Так, під час розбійного нападу при інкасації грошових коштів найбільш характерними слідами та іншими речовими доказами, що можуть залишитись на місці події, є сліди рук, рукавичок, взуття, сліди лоба та носа, сліди тканин одягу, сліди панчів і шкарпеток, які злочинці одягали на руки й ноги, сліди зубів, сліди злому, розрізів, газорізки, вибуху, транспортних засобів, сліди застосування вогнепальної та

холодної зброї, сліди боротьби, сліди текстильних волокон та інших мікрооб'єктів, сліди крові, поту, слини й інших виділень, волосся, запахові сліди, об'єкти ґрунтового та рослинного походження, зразки матеріалів і речовин, які могли залишитись на одязі й тілі злочинця, знаряддя злому та інші знаряддя злочину, частини об'єктів, що злочинець міг випадково забрати із собою, гудзики, недопалки, речі, що належали злочинцям, предмети, що використовувались злочинцями як кляп, шнурки та вузли на них, маски, панчохи й інші предмети, які одягали злочинці під час нападу на голову, тощо.

Після проведення всіх заходів підготовчого етапу слідчий розпочинає безпосередній огляд місця розбійного нападу, тобто настає робочий етап огляду місця події. Цей етап поділяється на дві стадії огляду, ці стадії в криміналістичній літературі різними авторами й у різні періоди називались по-різному. Однак найбільш розповсюдженими назвами цих стадій огляду є: 1) загальна та детальна стадії огляду [11, с. 6–7; 12, с. 9]; 2) статична й динамічна стадії огляду [9, с. 19].

На загальній стадії огляду слідчий, не порушуючи обстановку місця злочину, повинен провести такі заходи:

- ознайомитись із місцем події шляхом обходу й огляду всієї ймовірної території, виходячи з конкретної обстановки, визначити межі огляду;

- вибрати орієнтири, до яких можна «прив'язати» місце злочину;

- визначити послідовність огляду, вихідну точку огляду, спосіб [12, с. 9].

Після проведення загального огляду слідчому необхідно встановити та зафіксувати: а) точне розташування місця події; б) розташування виявлених слідів, що залишились на місці події; в) розташування предметів, що мають чи можуть мати доказове значення по справі; г) місця, з яких можна було б спостерігати за подією злочину, що могло б допомогти встановити випадкових свідків та очевидців; д) намітити виявлені об'єкти й порядок детального огляду [14, с. 10].

Після фіксації слідчим обстановки місця розбійного нападу він переходить до детального огляду місця події. Детальний огляд місця події здійснюється за допомогою науково-технічних засобів і візуально. У процесі такого огляду виявляється та детально вивчається кожний слід і предмет, що має стосунок до події злочину. У процесі такого дослідження предмети можуть бути пересунуті, взяті в руки, перенесені в інше місце, з метою повного й усебічного їх дослідження.

Послідовність детального огляду залежить від характеру події, особливостей місцевості, де знаходяться об'єкти огляду. Матеріальні сліди, що можуть дати максимум інформації про злочинців, необхідно оглядати насамперед [2, с. 53].

До таких слідів можна зарахувати сліди рук, ніг, крові, сліди застосування вогнепальної зброї, сліди від застосування знарядь злому, сліди транспортного засобу, який злочинці використовували під час нападу.

Так, у процесі детального огляду невидимі сліди рук, утворені потожировою речовиною, слідчому необхідно шукати на дерев'яних, металевих, скляних, пластмасових, паперових, шкіряних та інших предметах, що мають гладку поверхню. Пофарбовані сліди, залишені руками, в результаті забруднення їх кров'ю, фарбою чи іншим барвником (наприклад, у результаті спрацювання хімічної пастки тощо) більш видимі та виявляються на різних речах і предметах.

Сліди ніг (взуття) злочинців, що залишаються на місці події після вчинення розбійного нападу, можуть бути двох видів: 1) об'ємні, що виявляються на м'якому ґрунті чи снігу; та 2) поверхневі – залишаються на твердих слідо-сприймаючих поверхнях при нашаруванні чи відшаруванні яких-небудь речовин, наприклад, пилюки, бруду. У разі виявлення таких слідів можна визначити як загальні ознаки

підшви (форма, розмір), так й індивідуальні (малюнок, її стертість, цвяхи, тріщини тощо). Виявлені сліди взуття необхідно зафіксувати з дотриманням усіх правил криміналістики. Фіксація слідів відбувається шляхом замальовування, фотографування, описування, виготовлення зліпків чи переносом на липку плівку, вимірювання одиничного сліду та елементів слідової доріжки [15].

Сліди крові у вигляді плям, мазків, бризок, калюж найбільш часто зустрічаються в місцях заподіяння тілесних ушкоджень потерпілому, а саме: на підлозі, стінах, на поверхні меблів, одязі як потерпілого, так і злочинця тощо. У разі виявлення таких слідів необхідно зафіксувати точне місце їх локалізації, кількість, розмір, форму, колір, консистенцію, після чого описані сліди крові вилучаються та направляються на експертизу [6].

При вчиненні розбійного нападу з використанням вогнепальної зброї необхідно виявити сліди її застосування, кулі та гільзи. Так, за кулями та гільзами можна встановити вид, систему й калібр зброї, що використовувалась під час нападу, а також уточнити деякі розбіжності, наприклад, чи не провувалися ці постріли зі зброї вилученої в результаті обшуку в підозрюваного чи обвинуваченого [11].

До слідів, що свідчать про використання вогнепальної зброї, можна зарахувати пробіони, сліди рикошетів та інші пошкодження, що виникають у результаті взаємодії кулі з навколишніми предметами, а також самі кулі, гільзи, піжів, неспалені порошинки, сліди кіптяви тощо.

За характером і розташуванням пробіонів, розташуванням куль, гільз, шротів, піжів можна визначити відстань, з якої проведено постріл, напрямок, місце знаходження стрілка [3].

У разі використання злочинцями автомобіля під час учинення нападу на місці знаходження автомобіля, а також по шляху його пересування можна виявити такі сліди: сліди від протекторів шин, які залежно від поверхні, по якій рухається автомобіль, будуть об'ємними чи поверхневими, краплі паливо-мастильних матеріалів, що можуть витікати з автомобіля на дорогу. Установлення такого роду слідів допоможе слідчому визначити напрямок руху автомобіля, а також деякі індивідуальні його особливості. За протекторами коліс можна визначити тип і марку транспортного засобу, а за індивідуальними ознаками протекторів (потертості, пошкодження, сліди вулканізації тощо) ідентифікувати транспортний засіб [14].

На місці стоянки транспортного засобу злочинців, окрім слідів від протекторів шин і паливно-мастильних матеріалів, які вказують на напрямок руху автомобіля, можна вилучити недопалки цигарок, випадково загублені знаряддя злочину, викрадене майно, особисті речі під час висадки та посадки злочинців в автомобіль, сліди взуття, осколки фар і частки фарби у випадку пошкодження автомобіля під час учечі.

Знання слідчим характерних для розбійного нападу при інкасації грошових коштів слідів, а також приблизного переліку, місць, де вони залишаються, дасть слідчому змогу виявити негативні обставини, що сприяють виникненню в нього обгрунтованої версії про інсценування події. Виявлення та перевірка таких негативних обставин здійснюються за допомогою розроблених криміналістикою способів: а) порівняльне дослідження, тобто уявне порівняння наявного з належним. Сутність цього способу полягає в порівнянні належної обстановки місця події з наявною; б) порівняння належного (обстановки, поведінки, відомостей) з наявним, а також окремих елементів останнього між собою [10].

Висновки. Отже, в результаті застосування слідчим правильних тактичних прийомів можна встановити таке: чи мав місце злочин у цьому випадку, чи його не було; який шлях проникнення злочинців у приміщення банку; який транспортний засіб вони використовували для пересування, в якому напрямку вони зникли з місця події; яка кількість осіб

була на місці події, їхні зовнішні ознаки; які предмети, знаряддя злочину залишили на місці події злочинці; які сліди могли залишитись на потерпілому, а які – на знаряддях, якими злочинці заподіявали йому тілесні ушкодження. Якщо отримати відповіді на ці питання, в майбутньому складності розслідування такого виду злочину зникають, адже працівники правоохоронних органів мають відповідний матеріал та інформацію, з якою можна працювати і яка не призведе до затягування досудового розслідування.

Отже, залежно від дійсно проведеного огляду місця події після вчинення розбійного нападу при інкасації грошових коштів виявлення, вилучення й дослідження відповідних об'єктів є передумовою для успішного розкриття та розслідування цього виду злочинів.

Список використаної літератури:

1. Белкин Р.С. Курс советской криминалистики. Москва, 1978. Т. 3. 527 с.
2. Билечук П.Д., Серветний И.В., Остапенко А.И. Осмотр места преступления: учебное пособие. Киев, 1993. 51 с.
3. Возгрин И.А. О первоначальном этапе расследования хулиганства. Вопросы теории и практики борьбы с хулиганством. Ленинград, 1975.
4. Дворкин А.И. Расследование убийств, совершенных группами при разбойных нападениях: научно-методическое пособие. Москва, 2003. 192 с.
5. Звирбуль А.К. Расследование краж, грабежей и разбойных нападений. Москва, 1982. 45 с.
6. Клименко Н.И. Огляд місця події при розслідуванні окремих видів злочинів: науково-практичний посібник. Київ, 2005. 216 с.
7. Ківалов С.В., Міщенко С.М., Захарченко В.Ю. Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. Харків: Одіссей, 2013. 1104 с.
8. Разумов Э.А. Осмотр места происшествия. Киев, 1994. 672 с.
9. Рассинская Е.Р. Криминалистика: курс лекций (краткие учебные курсы юридических наук). Москва, 2003. 432 с.
10. Тищенко С.О. Особливості організації і тактики проведення огляду місця події. 2014. № 4. С. 409–413.
11. Чоний Г.О. Методика розслідування розбоїв з проникненням у житло: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, 1998. 183 с.
12. Чаплинський К.О. Тактика проведення окремих слідчих дій: монографія. Дніпропетровськ, 2006.
13. Удосконалення тактики слідчого огляду з участю групи спеціалістів / П.В. Цимбал, С.Д. Коберник, М.Я. Сегай, В.К. Стринжа. Кримінальна і судова експертиза. Київ, 1986. Вип. 33. С. 33–39.
14. Шаповалова Л.Л. Потерпілий як суб'єкт кримінально-процесуальної діяльності в досудових стадіях кримінального процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. Київ, 2001. 18 с.
15. Шепітько В.Ю. Теоретичні проблеми систематизації тактичних прийомів в криміналістиці: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.09. Харків, 1996. 56 с.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Варшавець Ярослав Леонідович – здобувач кафедри кримінального права та процесу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Varshavets Yaroslav Leonidovich – Applicant at the Department of Criminal Law and Process of Lesya Ukrainka Eastern European National University

Anastasiaana0502@gmail.com